

φανατισμό του ώστε να παραλείψει, ότι μπορεί να συγκινήσει το θεατή, ότι μπορεί να συντελέσει να δημιουργηθούν σκηνές συγκινητικές από κείνες που συναρπάζουν το θεατή και τον κάνουν να προσέχει περισσότερο στην εξέταση παρά στην ουσία του έργου.

Με μέτριους, με κοινούς έχτελεστές, ή δεύτερη πράξη του *Ἰσραήλ* μπορεί και να κουράσει, μπορεί ακόμα και να πέσει άγρια. Με μιὰ Μαρίκα όμως, με μιὰ τέτατη υπέροχη τεχνίτρα, ή δεύτερη πράξη παρουσιάστηκε στὰ μάτια μας γιὰ δραματικό ἀριστούργημα. Πολυκαλὰ ἐπαιξε και ὁ κ. Περίδης τὸ πρόσωπο τοῦ Ἑβραίου τραπεζίτη.

Τὴν Δευτέρα βράδι, ὕστερ' ἀπὸ τὴ δεύτερη πράξη, ἀνέβηκε ὁ Παντόπουλος πάνου στὴ σκηνή, ἐσφίξε τὸ χέρι τῆς Μαρίκας και τῆς εἶπε συγκινημένος:

— "Ὅτι εἶσαι υπέροχη τεχνίτρα, τὸ ξέρω και γι' αὐτὸ δὲν ἔρχομαι νὰ συχαρῶ ἐσένα. Σοὺ σφίγγω τὸ χέρι γιὰ νὰ συχαρῶ τὸ κοινὸ μας ποὺ ἀπόψε ἀπόδειξε πὼς ἀρχίνησε νὰ νιώθει τὴν ἀληθινὴ τέχνη και νὰ τραδιέται ἀπ' αὐτήν.

Η ΒΡΥΣΟΥΛΑ

Ἡ «*Βρυσοῦλα*» τοῦ Μπράκο ποὺ παίχτηκε στὸ θέατρο Κυβέλης, μεταμορφώθηκε στίς φημερίδες μας σὲ βρυσοῦλα βρισῆς και ἀνοησίας κατὰ τοῦ μεταφραστῆ τῆς Ν. Ποριώτη και κατὰ τῆς ζωντανῆς μας γλώσσας.

Ὁ Ποριώτης μετέφρασε σὰν Ποριώτης. Δηλ. τίμια, καλοσυνειδητὰ, δημοτικὰ. Δυὸ τρεῖς λέξεις του χτυπήσανε ἄσκημα σὲ μερικὰ κακομαθημένα αὐτιά και κάπια, λένε, «δυσφορία παρατηρήθηκε στὸ ἀκροατήριον».

Ἡ «δυσφορία» αὐτὴ εἶταν ἀρκετὴ γιὰ νὰ νοιχτεῖ ή δημοσιογραφικὴ βρυσοῦλα και νὰ γραφοῦνε πάλι τοῦ κόσμου οἱ ἀνοησίες κατὰ τῆς δημοτικῆς. Βάζουμε ἓνα κανατάκι κάτου ἀπ' αὐτὴ τὴ δημοσιογραφικὴ βρυσοῦλα και τὸ γεμίζουμε με τὸ κρύσταλλο νερὸ τῆς «Ἑστίας», ποὺ ἦρθε πάλι, σὰν πάντα, τὸ περασμένο Σαβάτο, νὰ βάλει με τὴ σοφία τῆς και με τὴν αὐθεντία τῆς τὰ πράματα στὴ θέση τους.

Ὅρῃστε, νὰ δροσιστεῖτε και λόγου σας:

«Ὅποιος θέλει νὰ μεταχειρισθῇ τοιαύτην γλῶσσαν, ἔχει ἔλην τὴν ἐλευθερίαν νὰ τὴν μεταχειρισθῇ εἰς πρωτότυπον ἔργον του· ἐφ' ὅσον δὲ εὐρεθῇ και θάσος νὰ τὸ παίξῃ — ἔχομεν δὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ θάσος αὐτὸς μετὰ τὸ χθεσινὸν πάθημα δὲν θὰ εἰ-

νε ὁ τῆς Κυβέλης — ἀνάλογος θὰ ὑπάρξῃ και ή ἐλευθερία με τὴν ὁποίαν τὸ Κοινὸν θὰ ἐκδηλώσῃ τὰς ἐκ τοῦ ἔργου ἐντυπώσεις του.

Ἰσως ἐκπλήξουν αἱ γραμμαι αὗται τῆς «Ἑστίας», τῆς ὁποίας δὲν εἶνε ἄγνωστοι αἱ φιλελεύθεροι περὶ γλώσσης γνώμαι, φιλελεύθεροι τόσον, ὥστε νὰ πείσουν τὸν πολὺν γλωσσαμύντορα και τοὺς σὺν αὐτῷ νὰ τὴν ἀποκηρύξουν ὡς αἰρετικὴν· ἐξ ἴσου δὲ γνωστὴ και ή ἰδιαιτέρα συμπάθειά μας και ή ἄκρα ἐκτίμησις πρὸς τὴν λογοτεχνικὴν εὐσυνειδησίαν τοῦ μεταφραστῆ τῆς «*Βρυσοῦλας*», ἔχοντος και τὸ πρόσθετον προσὸν νὰ γράφῃ ὅσον ὀλίγοι τὴν ἀληθινὰ διμλουμένην γλῶσσαν με τοὺς τόνους και τὰ Ν εἰς τὰς θέσεις των. Ἀλλ' ἀπὸ τῶν αἰσθημάτων και τῶν γνωμῶν τούτων μέχρι τῆς ἀνοχῆς ἐξωφρενικῶν πεισμάτων, τῶν ἰδίων πεισμάτων τὰ ὅποια ὠδήγησαν τοὺς ἐλαφροτέρους τοῦ ἀντιθέτου γλωσσικοῦ στρατοπέδου εἰς τὰς περὶ ρουβλίων και προδοσιῶν παραφροσύνας, ὑπάρχει κάποια διαφορά».

Ὅπως στὰ πολιτικά, ἔτσι και στὰ φιλογολικά, ἀγιάτρευτη ἀρρώστια τῆς «Ἑστίας» νὰ μὴ λείει ποτὲ σωστὴ γνώμη μὲ πάντα μασημένη και διπλωματικὴ.

ΘΕΑΤΡΟΦΙΛΟΣ

ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ

Ὅστε ὁ κ. Γ. Ν. Πολίτης ὑποθέτει πὼς ξεφλά μαζί μας με τὴ «Σημείωσή» του ποὺ κόλλησε κάτου ἀπὸ τὴ «Δήλωσή» μας (*) και ὅπου λέει πὼς λυπᾶται «ποὺ ἀναγκάστηκε νὰ μιλήσῃ τελευταία γιὰ ἓνα βιβλίο, ὅχι τόσο γιὰ νὰ τὸ χτυπήσῃ, (καλὲ τί λόγος!) γιὰτὶ αὐτὸ δὲν ἄξιζε τὸν κόπο, μὰ περισσότερο γιὰ νὰ δείξῃ (καθὼς ἔδειξε) τὴν ἀνιδεότητα τῶν ἀνθρώπων, ποὺ τὸ θαρροῦσαν ποιητικόν». Πάει καλὰ!

Στὸ ἄρθρο του ἐκεῖνο (**), ποὺ θὰ τὸν δοξάσει μιὰ μέρα, λέει μαζί με ἄλλα και τοῦτα τὰ χαρακτηριστικά: «Γιατὶ ὁ *Γῦρος τῶν Ὁρῶν*», εἶναι ἓνα ποιητικὸ τίποτα. Κι ὅλα τὰ ἔργα τοῦ κ. Σκίπη ἀπὸ τὰ *Τραγούδια τῆς Ὁρφανῆς* ὡς τοὺς *Ταιγανόθεους* εἶναι χωρὶς καμιά ποιητικὴ ἀξία». Ὅστε ἐκεῖνο τὸ «ἀνιδεότητα τῶν ἀνθρώπων» πηγαίνει σὲ ὅσους κατὰ καιροὺς ἐπαίνεσαν τὰ ἔργα μου. Κι αὐτοὶ εἶναι, ὅχι λίγο ὅχι πολὺ, ὁ Ψυχάρης, ὁ Ν.Πο-

(*) «Νουμᾶς» ἀριθ. 476 σελ. 247.

(**) «Νουμᾶς» ἀριθ. 471 σελ. 166.

λίτης, ο Παλαμᾶς, ο Ταγκόπουλος, ανάμεσα σὲ ἄλλους πολλούς, πού ξεχώρισαν διάφορα ἔργα μου εἶτε σὲ δημοσιευμένες κρίσεις τους, εἶτε σὲ γράμματά τους.

Ἄνθρωπος λοιπὸν πού μιλάει μὲ τόσην ἀσέβεια γιὰ τέτοια πρόσωπα, ἄνθρωπος πού λέει ἀνίδεο τὸν ἴδιο τὸν πατέρα του, ἔχει τὴν ξετσιπωσιά νὰ μᾶς κουδεντιάξει γι' ἀνατροφή.

Νά γιὰ τί εἰδους *ἐννοίες* πετσοκόβονταν ὁ νέος *esthète* καὶ δὲ μᾶς τὸλεγε ἐξαρχῆς γιὰ νὰ μὴ μᾶς κάνει νὰ ξοδέψουμε, ἄδικα τῶν ἀδίκων, τόσο μελάνι, χαρτὶ κι ἀπάνω ἀπ' ὅλα τὴν ὑπομονὴ τῶν ἀγνωστῶν τοῦ «Νουμᾶ».

Ὡστόσο νὰ κ' ἔνα δείγμα τῆς ποιητικῆς τέχνης τοῦ κ. Γ. Ν. Πολίτη, πού τὴν αἰσθητικὴ τῆς σαλπίζει στὰ «Κριτικὰ Σημειώματά» του. Δημοσιεύτηκε τώρα κοντὰ στὸ «Νουμᾶ» μὲ τὸν τίτλο «Intérieur» (*). (Δὲν πρόκειται βέβαια γιὰ ὑπουργεῖο, μὰ ἀπλῶς γιὰ πεζὸ ποίημα).

Κάθε σκέψη σου, κάθε σκέψη σου εἶναι δική μου. Καὶ στὸν κόσμο τῆς αἰώνιας σιωπῆς πού ἐμεῖς ζοῦμε τώρα, τὰ σώματά μας εἶναι μόνο σὰ φωτεινοὶ ἀραχνοῦφαντοι πέπλοι, ριμένει ἀπάνω στὴ μακαριότητα τῶν ψυχῶν μας. (Ἀχταποδένια εἰκόνα). Ἔνοιωσες καλή, ὦ καλή, μὲ τόσιν ἐνταση ποτέ σου, πόσο δικός σου, κατάδικός σου δλόκληρος ἐγὼ εἶμαι; Ὀλόκληρος, ναί, δλόκληρος, γιὰ πάντα, γιὰ πάντα.... Γιὰ ὅλη μου τὴ ζωὴ.... γιὰ ὅλη μου τὴ ζωὴ....»

Ὁ κ. Γ. Ν. Π. ἔχει ἰδιαίτερη ἀδυναμία στὴ λέξη *δλόκληρος* ἢ *ἀλάκαιος* κι ὅχι στὴ λέξη *ἀγια* ὅπως ἐμεῖς (sic).

Ἄν μεταφράσουμε τὸ ἄνω κομμάτι στὴν καθαρεύουσα μᾶς κάνει μιὰ χλωμὴ μίμηση τῶν πεζῶν ποιημάτων τοῦ κ. Καλογεροπούλου τῆς «Πινακοθήκης», κ' εἶναι ἔργο τῆς γνωστῆς ντελιριώδικης σχολῆς.

Νοιώθουμε τέλεια τώρα γιὰ τὸ ποιητὴ τοῦ Intérieur τὸριξε στὴν κριτικὴ καὶ γιὰ τὴν σούδλισε ἀπὸ ἀπελπισία τὴν ποίησή μας μὲ τὴ χαρτένια του σούδλα. Ποῦ ν' ἀγγίξει ποτὲ ἡ δική μας τέχνη τὸ *Αἰώνιο Μυστήριον* «τῶν σωμάτων πού εἶναι σὰν ἀραχνοῦφαντοι πέπλοι» καὶ πού νὰ παραδγεῖ μὲ τὸ δικό του ποίημα στὶς *ENNOIES*!

Καὶ γιὰ νὰ τελειώνουμε τοῦ προσθέτω πὼς ἂν τοῦ ἔκανα τὴν τιμὴ νὰ τοῦ ἀποκριθῶ, εἴταν περισσότερο γιὰ εἶναι γιὸς τοῦ Πολίτη πού τοῦ εἶμαι ἴσως, ἴσως ὁ πιὸ ἀμεῆς μαθητής, καὶ γιὰ τὸ ἄρ-

θρο τοῦ ἐπεράστηκε στὸ «Νουμᾶ», φύλλο ὁποῦ συνεργάζομαι ἀπὸ τόσα χρόνια.

Τὸ ὄνομα καθὼς βλέπει μᾶς ξεγέλασε· ἀλλιῶς δὲν ὑπαρχε κανένας λόγος ν' ἀπαντήσουμε σ' ἕναν μικρό, ἀδέξιο λιβελλογράφου καὶ τῆς ντουζίνας.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Ἡ συνέχεια τῆς κριτικῆς τοῦ Παλαμᾶ εἰμινε γιὰ τᾶλλο φύλλο.

— Ὁ κ. Γ. Ν. Πολίτης θὰ γράφει ὅθι κι ὁμπρὸς βιβλιογραφίαις γιὰ ὅλα τὰ καινούρια βιβλία. Γι' αὐτὸ παρακαλοῦμε τοὺς ἐκδότας νὰ μᾶς στέλνουνε δυὸ ἀντίτυπα. Τὸ ἕνα θὰ δίνεται στὸν κ. Πολίτη.

— Ὁ «Κριτικός τοῦ Νουμᾶ» μάχεται γενναῖα τοῦτες τις μέρες στὴ θήβα. Ἄμα γυρίσει, νικητὴς καὶ τροπαιοῦχος μὰ τὴ καλὴ, θὰ καταπιασθεῖ τὴν κριτικὴ του γιὰ τὰ πρωτογενῆ θεατρικὰ ἔργα πού θὰ παιχτοῦνε φέτος στὰ καλοκαιρινὰ θέατρα.

— Μαθούρι, τὴ Διὸ ἔρχ, παίζεται στὸ θέατρο Μαρίας Κοτοπούλη (πρ. Νέα Σαγηνή) ἡ καινούρια φάρσα τοῦ Ξενοπούλου «Πολυγαμία» καὶ τὴν ἐρχόμενη Δευτέρα στὸ ἴδιο θέατρο παίζεται ἡ σκηνικὴ σάτυρος τοῦ Ταγκόπουλου «Ὁ Ἀρχισυντάχτης».

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. *Ἀρ. Ζαχ.* Ἀργυρόκαστρο. Λίθαμε τὴ συντρομὴ κ' εὐχριστοῦμε. — κ. Γ. *Ἰωᾶ* Πρεμιτῆ. Λάβαμε τὴ συντρομὴ. Σοῦ στέλνουμε δυὸ «Ὁσ. Ζῶν». Ἡ ἀξία τους, μὰ τὰ ταχυῶρ. ἔρ. 450. — κ. Γ. *Καν.* Ἀνέπνι. Σοῦ στείλαμε τὸ βιβλίο. — κ. Γ. *Κοντ.* Μόνιχο. Λίθαμε τὴ συντρομὴ. Γιὰ τὰ βιβλία, γράψε ἀπευθείας στὸν ἴδιο. — κ. Θ. *Θεοχ.* Μόνιχο. Λίθαμε τὴ συντρομὴ. Στέλνουμε τὰ φύλλα. — κ. Ν. *Σαρ.* Ἀλεξάνδρεια. Λάβαμε τὸ γράμμα σου. Σοῦ στέλνουμε καὶ τοῦτο τὸ φύλλο γιὰ δείγμα. Τὸ φύλλο θὲρ χινήσει νὰ σο στέλνεται ταχτικά ἀμα λάβουμε καὶ τὴ συντρομὴ. Ὅπως τὸ δηλώσαμε καὶ σὲ περσινὸν φύλλο, ὅπως ἀπαράδεκτος ἡ προπλεωμὴ τῆς συντρομῆς. — κ. Τ. *Χρ.* Πόλη. Στέλνε ὅ,τι θές.

Σ' ὅσους φίλους μᾶς γράφουνε νὰν τοὺς στέλνουμε τὸ «Νουμᾶ», ἀναγκαζόμεσαστε νὰ παρατηρήσουμε πὼς μᾶς εἶναι ἀδύνατο νὰν τὸν στέλνουμε χωρὶς προπλεωμὴ. Ὡς πρὸς αὐτὸ ἡ ἀπόφασή μας εἶναι τελειωτικὴ.

(*) «Νουμᾶς» ἀριθ. 62 σελ. 20.